

**REPUBLIKA HRVATSKA**  
**MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI**

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O VOLONTERSTVU**

**Zagreb,**  
**ožujak 2007.**

# KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O VOLONTERSTVU

## 1. OPĆE ODREDBE

### Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se osnovni pojmovi vezani uz volontiranje, temeljna načela volontiranja, uvjeti volontiranja, prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja, uvjeti sklapanja ugovora o volontiranju, donošenje Etičkog kodeksa volontera, izdavanje potvrde o volontiranju, državna nagrada za volontiranje te nadzor nad izvršenjem ovog Zakona.

### Članak 2.

(1) Volontiranje se prepoznaje i promiče kao aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja dovodi do poboljšanja kvalitete života, do aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva.

(2) Ulogu i značaj volontiranja potrebno je prenijeti djeci i mladima kroz školovanje u odgojno-obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske.

### Članak 3.

(1) Volontiranjem se, u smislu ovoga Zakona, smatra dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za opću dobrobit, a obavljaju ih osobe na način predviđen ovim Zakonom, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Ovaj Zakon se primjenjuje na obavljanje usluga ili aktivnosti čije je obavljanje organizirano na način uređen ovim Zakonom.

(3) Dugotrajno volontiranje je ono koje volonterka i/ili volonter obavljaju najmanje 20 sati tjedno, najmanje tri (3) mjeseca bez prekida.

### Članak 4.

Ovaj Zakon primjenjuje se i na volontiranje iz članka 3.ovog Zakona u dijelu u kojemu ono nije određeno posebnim propisima.

### Članak 5.

(1) Volontiranjem se, u smislu ovog Zakona, ne smatra:

- dobrovoljno obavljanje usluga ili aktivnosti koje su u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske, drugim propisima Republike Hrvatske te preuzetim međunarodnopravnim obvezama;
- obavljanje usluga ili aktivnosti za koje postoji uvjet isplate ili potraživanja novčane nagrade odnosno druge imovinske koristi, a koje se obavljaju bez zasnivanja radnog odnosa uređenoga Zakonom o radu;
- obavljanje poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, imaju obilježja poslova za koje se osniva radni odnos sukladno Zakonu o radu;
- stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad) uređeno Zakonom o radu ili drugim propisima;
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna ugovorna strana obvezna pružiti drugoj ugovornoj strani temeljem ugovora, osim ugovora o volontiranju;

- obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna osoba obvezna pružiti drugoj osobi temeljem zakona ili drugih propisa;
- izvršavanje posebnih obveza sukladno sudskim odlukama i presudama;
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u obiteljskim, prijateljskim ili susjedskim odnosima.

(2) Obavljanje usluga ili aktivnosti koje se ovim Zakonom smatraju volontiranjem ne uključuje besplatno i nepovratno davanje imovine, novca ili besplatno davanje na uporabu pokretnina i nekretnina.

### **Članak 6.**

(1) Volonterka ili volonter je, sukladno odredbama ovog Zakona, poslovno sposobna osoba koja volontira u Republici Hrvatskoj, odnosno koja volontira u inozemstvu, sukladno važećim nacionalnim i međunarodnim propisima, ukoliko nije drukčije uređeno ovim Zakonom.

(2) Maloljetna volonterka ili volonter je osoba mlađa od 18 godina koja volontira u Republici Hrvatskoj, sukladno članku 12. ovoga Zakona.

### **Članak 7.**

(1) Volontiranje organizira organizator volontiranja.

(2) Organizator volontiranja može biti svaka pravna osoba registrirana sukladno Zakonu o udrugama, Zakonu o zakladama i fondacijama i Zakonu o radu.

(3) Organizator volontiranja može biti i vjerska zajednica, javna ustanova, turistička zajednica i druga neprofitna pravna osoba koja organizira volontiranje sukladno odredbama ovoga Zakona.

(4) Državna tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu biti organizatori volontiranja sukladno odredbama ovoga Zakona, drugim propisima i preuzetim međunarodnopravnim obvezama.

### **Članak 8.**

Korisnica ili korisnik volontiranja je fizička ili pravna osoba koja prima usluge volontera.

## **2. TEMELJNA NAČELA VOLONTIRANJA**

### **Načelo zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja**

### **Članak 9.**

(1) Organizator volontiranja dužan je postupati prema volonterima u skladu s načelom jednakih mogućnosti za sve osobe bez obzira na: dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obveze, članstvo ili ne članstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, tjelesne ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge osobne karakteristike ako drukčije ne proizlazi iz prirode volonterske aktivnosti, mogućnosti same volonterke ili volontera ili ako nije drukčije uređeno ovim Zakonom.

(2) Organizator volontiranja i volonterka ili volonter dužni su postupati prema fizičkom osobama korisnicima volontiranja prema načelu jednakih mogućnosti za sve osobe bez

obzira na: dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obveze, članstvo ili ne članstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, tjelesne ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge osobne karakteristike.

### **Načelo zaštite korisnika volontiranja**

#### **Članak 10.**

(1) Organizatori volontiranja su dužni posvetiti osobitu pozornost izboru i edukaciji volontera koji volontiraju sa sljedećim skupinama korisnika volontiranja: djecom, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti, uz posjedovanje osobnih znanja, iskustava i sposobnosti za rad s tim skupinama korisnika volontiranja.

(2) Volontiranje kojim se pružaju usluge djeci, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti zabranjeno je:

- osobama kojima traje sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti ili zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti koja je u vezi s djelatnosti volontiranja;

- osobama pravomoćno osuđenima za kazneno djelo protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv braka, obitelji i mladeži te osobama prema kojima je izrečena prekršajna pravna sankcija propisana Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji.

### **Načelo zabrane iskorištavanja volontera**

#### **Članak 11.**

(1) Zabranjeno je volontiranje kojim se zamjenjuje rad koji obavljaju radnici zaposleni u skladu sa Zakonom o radu kao i volontiranje koje zamjenjuje poslove koje obavljaju izvršitelji poslova temeljem ugovora o djelu.

(2) Zabranjeno je volontiranje u trajanju duljem od 40 sati tjedno u razdoblju duljem od šest (6) mjeseci bez prekida od najmanje šest (6) mjeseci.

(3) Zabranjeno je volontere iskorištavati i zloupotrebjavati u svrhu stjecanja ili povećanja profita.

### **Načelo zaštite maloljetnih volontera**

#### **Članak 12.**

(1) Maloljetna osoba s navršениh 15 godina i starija maloljetna osoba može sklopiti ugovor o volontiranju i volontirati samo uz pisanu suglasnost zakonske zastupnice ili zastupnika.

(2) Maloljetni volonteri smiju volontirati isključivo na aktivnostima primjerenima njihovoj dobi, tjelesnom, psihičkom i moralnom stupnju razvoja i vještinama koje ne predstavljaju rizik za njihovo zdravlje, razvoj i uspjeh u izvršavanju školskih obveza.

(3) Volontiranje maloljetnih volontera obavlja se uz obvezni nadzor i podršku organizatora volontiranja, korisnika volontiranja, zakonskih zastupnika maloljetnih volontera te drugih odraslih osoba.

- (4) Organizator volontiranja mora osobitu pozornost posvetiti zaštiti dobrobiti, zdravlja i čudoređa maloljetnih volontera.
- (5) Maloljetni volonteri ne smiju biti izloženi:
- volontiranju izvan granica Republike Hrvatske bez suglasnosti zakonske zastupnice ili zastupnika te bez pratnje zakonske zastupnice ili zastupnika ili organizatora volontiranja;
  - dugotrajnom volontiranju;
  - volontiranju povezanom s teškim tjelesnim naporom ili rizicima koji ugrožavaju ili bi mogli ugroziti njihov život, zdravlje, čudoređe, razvoj ili izvršavanje školskih obveza.
- (6) Maloljetni volonteri imaju sva prava volontera određena ovim Zakonom.

## **Odgoj za volontiranje**

### **Članak 13.**

- (1) Maloljetna osoba mlađa od 15 godina života može biti uključena u obavljanje odgojno-obrazovnih volonterskih aktivnosti kao aktivnosti usmjerenih općem dobru i odgoju za volontiranje, i to samo u svrhu odgoja i obrazovanja na način koji pridonosi njezinu razvoju i socijalizaciji, uz uvjet da je organizator volontiranja odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga pravna osoba koja organizira volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe uz suglasnost nadležnih tijela državne uprave, odgojno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne skrbi.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka organizator volontiranja obvezno pribavlja pisanu suglasnost zakonskog zastupnika ili zastupnice maloljetne volonterke ili volontera.
- (3) Osobi iz stavka 1. ovog članka zabranjeno je obavljati volonterske aktivnosti u razdoblju između 20 sati i 6 sati radnim danom u kojemu ima školske obveze te između 23 sata i 6 sati vikendom ili praznicima.
- (4) Osoba iz stavka 1. ovog članka može prestati obavljati volonterske aktivnosti u bilo kojem trenutku bez suglasnosti zakonske zastupnice ili zastupnika.

## **Načelo zaštite osoba djelomično i potpuno lišenih poslovne sposobnosti**

### **Članak 14.**

- (1) Osoba djelomično lišena poslovne sposobnosti može volontirati u dijelu preostale poslovne sposobnosti, ako posjeduje potpunu ili preostalu radnu sposobnost, uz pisanu suglasnost skrbnika i nadležnog centra za socijalnu skrb.
- (2) Zabranjeno je volontiranje osobi potpuno lišenoj poslovne sposobnosti.

## **Načelo besplatnosti volontiranja**

### **Članak 15.**

- (1) Volonterka ili volonter ne može volontiranje uvjetovati ispunjenjem neke činidbe (davanja, činjenja, propuštanja ili trpljenja) ili stjecanjem imovine, novčane nagrade ili koristi.
- (2) Novčanom nagradom ili imovinskom koristi za volontere ne smatraju se sljedeće novčane naknade troškova volontiranja:

- računom potvrđene novčane naknade isplaćene za plaćanje radne odjeće, opreme i predmeta za zaštitu potrebnih za volontiranje;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova putovanja, smještaja i prehrane koji nastanu u vezi s volontiranjem;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova prehrane, zbrinjavanja i obuke životinje u vlasništvu volontera koja sudjeluje u aktivnostima volontiranja;
- novčane naknade isplaćene u svrhu plaćanja medicinskih usluga i cjepiva primljenih u svrhu obavljanja volontiranja;
- novčane naknade isplaćene za troškove edukacije izvan školskog sustava potrebne za volontiranje;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova koji nastanu u vezi s izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti;
- novčane naknade isplaćene za premije osiguranja volonterke ili volontera za slučaj smrti, tjelesne ozljede ili profesionalne bolesti tijekom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili treće osobe;
- džeparac za putovanja isplaćen volonterima, uz uvjet da iznos džeparca ne premašuje iznos dnevnica propisanih za državne službenike;
- novčana sredstva isplaćena u svrhu naknade troškova pribavljanja dokumenata ili plaćanja pristojbi nužnih za omogućavanje volontiranja;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene za druge troškove koji nastanu u vezi s obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti
- isplaćeni novčani iznosi dobitnicima Državne nagrade za volontiranje.

### **Načelo dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja**

#### **Članak 16.**

(1) Volontiranje je dobrovoljno i solidarno obavljanje aktivnosti ili usluga slobodnom voljom volonterke ili volontera.

(2) Obavljene aktivnosti ili usluge koje nisu učinjene slobodnom voljom volonterke ili volontera ili na način predviđen ovim Zakonom ne smatraju se volontiranjem.

### **Načelo transnacionalnosti volontiranja**

#### **Članak 17.**

(1) Državljanima Republike Hrvatske koji volontiraju u inozemstvu imaju sva prava i obveze predviđene ovim Zakonom i preuzetim međunarodnopravnim obvezama.

(2) Organizator volontiranja je obavezan ugovoriti prava iz ovog Zakona za državljane Republike Hrvatske koji će volontirati u inozemstvu.

(3) Stranci i osobe kojima je priznat status azilanta mogu volontirati u Republici Hrvatskoj sukladno odredbama ovoga Zakona, Zakona o strancima, Zakona o azilu i drugim propisima Republike Hrvatske te preuzetim međunarodnopravnim obvezama.

(4) Stranci mogu volontirati u Republici Hrvatskoj reguliranjem boravka sukladno odredbama Zakona o strancima.

(5) Ugovor o volontiranju koji zaključi volonterka strankinja ili volonter stranac u pisanoj obliku i sukladno ovom Zakonu smatra se dokazom o opravdanosti privremenog boravka.

### **3. TIJELO NADLEŽNO ZA PROVEDBU ZAKONA I SAVJETODAVNO TIJELO**

#### **Članak 18.**

(1) Tijelo nadležno za provedbu ovoga Zakona je središnje tijelo državne uprave u čijem je djelokrugu međugeneracijska solidarnost (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(2) Ministarstvo obavlja sljedeće poslove:

- osigurava provedbu ovoga Zakona i drugih propisa koji proistječu iz ovoga Zakona;
- prati stanje u području volonterstva te predlaže poduzimanje odgovarajućih mjera;
- prikuplja podatke o broju organizatora volontiranja, broju volontera u Republici Hrvatskoj i broju državljana Republike Hrvatske koji volontiraju u inozemstvu, kao i druge podatke na temelju godišnjih izvješća organizatora volontiranja;
- saziva prvu sjednicu Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva;
- poduzima druge mjere i poslove radi razvoja volonterstva i provedbe ovoga Zakona.

#### **Članak 19.**

Nacionalni odbor za razvoj volonterstva (u daljem tekstu: Odbor) je savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske čiji rad je javan i koje provodi mjere i aktivnosti s ciljem promicanja i daljeg razvoja volonterstva, a osobito:

- predlaže mjere za unapređenje položaja volontera u društvu;
- u suradnji s nadležnim tijelima predlaže propise o pogodnostima za volontere;
- odlučuje o dodjeli državne nagrade za volontiranje;
- daje inicijativu za donošenje ili izmjenu propisa kojima se uređuje volonterstvo;
- donosi Etički kodeks volontera;
- poduzima druge aktivnosti radi razvoja volonterstva;
- obavlja druge mjere i aktivnosti utvrđene ovim Zakonom.

#### **Članak 20.**

U ostvarivanju svojih zadaća Odbor neposredno surađuje s: Uredom za udruge, Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva i drugim tijelima Vlade Republike Hrvatske, središnjim tijelima državne uprave, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnog društva.

#### **Članak 21.**

(1) Odbor ima 19 članova.

(2) Vlada Republike Hrvatske imenuje članove Odbora i to:

- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika Ministarstva,
- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika Ureda za udruge,
- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika Ureda za ljudska prava,
- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva,
- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika središnjeg tijela državne uprave u čijem je djelokrugu obrazovanje,
- jednu predstavnicu ili jednog predstavnika središnjeg tijela državne uprave u čijem je djelokrugu socijalna skrb,

- sedam predstavnica ili predstavnika organizacija civilnog društva koje su organizatori volontiranja,
- šest nezavisnih stručnjaka koji se bave volonterstvom i civilnim društvom i to: tri predstavnice ili predstavnika na prijedlog organizacija civilnog društva i tri predstavnice ili predstavnika na prijedlog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

#### **Članak 22.**

- (1) Članovi Odbora imenuju se na rok od dvije godine i mogu biti ponovo imenovani.
- (2) Kriterije za izbor i način izbora nezavisnih stručnjaka, predstavnica ili predstavnika organizacija civilnog društva i predstavnica ili predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za članove Odbora odredit će Vlada Republike Hrvatske posebnom odlukom.
- (3) Odbor donosi Poslovnik o radu i Akcijski plan djelovanja za vrijeme trajanja mandata.
- (4) Članovi Odbora biraju predsjednicu ili predsjednika i potpredsjednicu ili potpredsjednika iz svojih redova većinom glasova svih članova Odbora.
- (5) Članovi Odbora ne primaju naknadu za rad, ali imaju pravo na naknadu opravdanih troškova nastalih sudjelovanjem u radu Odbora.

### **4. ETIČKI KODEKS VOLONTERA**

#### **Članak 23.**

- (1) Odbor određuje način i postupak donošenja te donosi Etički kodeks volontera (u daljem tekstu: Kodeks).
- (2) Postupak donošenja Kodeksa je javan.
- (3) Javnost postupka donošenja Kodeksa osigurava se uključivanjem svih zainteresiranih subjekata u javnu raspravu tijekom postupka donošenja Kodeksa.
- (4) Kodeks propisuje pravila ponašanja volontera, organizatora volontiranja i korisnika volontiranja sukladno načelima volontiranja iz ovoga Zakona.
- (5) Kodeks se objavljuje u "Narodnim novinama".
- (6) Svaki organizator volontiranja može donijeti vlastita etička načela koja proistječu iz njegove djelatnosti, a koja nisu u suprotnosti s Kodeksom, temeljnim načelima volontiranja iz ovoga Zakona, te domaćim i međunarodnim propisima koji uređuju volontiranje.

### **5. DRŽAVNA NAGRADA ZA VOLONTIRANJE**

#### **Članak 24.**

- (1) Državna nagrada za volontiranje (u daljem tekstu: nagrada) najviše je priznanje što ga Republika Hrvatska dodjeljuje za volontiranje, doprinos promicanju volonterstva i druge volonterske aktivnosti.
- (2) Nagrada se dodjeljuje volonterima i organizatorima volontiranja kao godišnja nagrada.
- (3) O dodjeli nagrada iz stavka 1. ovoga članka odlučuje Odbor.
- (4) Sredstva za dodjeljivanje nagrade i materijalne troškove svake se godine osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske i vode se na računu Ministarstva.
- (5) Ministrica ili ministar nadležan za poslove međugeneracijske solidarnosti Pravilnikom o Državnoj nagradi za volontiranje pobliže propisuje kriterije, postupak za dodjelu nagrade, visinu novčane nagrade, izgled medalje i povelje, te druga pitanja važna za dodjelu nagrade.



## 6. UGOVOR O VOLONTIRANJU

### Članak 25.

(1) Ugovorom o volontiranju volonterka ili volonter te organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obveze i specifičnosti potrebne za pojedinačnu volontersku aktivnost ili pružanje pojedine volonterske usluge.

(2) Ugovor o volontiranju može uključivati prava, obveze te potpis i drugih ugovornih strana koje imaju posebne interese za specifični oblik volontiranja

### Članak 26.

(1) Ugovor o volontiranju zaključuje se usmeno ili u pisanu obliku.

(2) Zaključivanje ugovora o volontiranju u pisanu obliku obvezno je u slučajevima:

- volontiranja povezanog s povećanim rizicima za život i zdravlje volontera,
- volontiranja stranih državljana u Republici Hrvatskoj,
- volontiranja državljana Republike Hrvatske u inozemstvu, a koje organiziraju ili suorganiziraju organizatori volontiranja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- dugotrajnog volontiranja,
- kad su organizatori volontiranja tijela iz članka 7. stavka 3. i 4. ovog Zakona,
- volontiranja s djecom, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti,
- kad volonterka ili volonter to zahtijeva,
- u drugim slučajevima određenima ovim Zakonom.

(3) Pri zaključivanju ugovora o volontiranju u usmenom obliku organizator volontiranja je obvezan izdati pisanu potvrdu.

### Članak 27.

(1) Bitni sastojci ugovora o volontiranju su podaci o:

- ugovornim stranama te njihovu prebivalištu odnosno sjedištu;
- mjestu volontiranja i vremenu trajanja volontiranja;
- volonterskim aktivnostima ili uslugama koje će obavljati;
- specifičnim pravima i obvezama volontera;
- edukaciji za volontiranje;
- osobnoj sigurnosti tijekom volontiranja pri dolasku na mjesto volontiranja i povratku s mjesta volontiranja, kao i za vrijeme edukacije u skladu s odredbama ovoga Zakona;
- troškovima vezanima uz volontiranje i načinu njihove naknade;
- načinu osiguravanja ugovorenih prava volontera;
- obliku prestanka ugovora o volontiranju.

(2) Bitan sastojak ugovora o volontiranju je izjava s propisno ovjerenim potpisom volonterke ili volontera da ne postoje okolnosti koje nju ili njega onemogućuju ili bitno ometaju u obavljanju aktivnosti iz ugovora o volontiranju ili koje ugrožavaju život i zdravlje osoba s kojima tijekom volontiranja dolaze u kontakt.

(3) Bitan sastojak ugovora o volontiranju kojim se ugovara pružanje usluga djeci, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti je izvadak iz kaznene evidencije za volonterku ili volontera i drugi dokazi da ne postoje okolnosti iz članka 10. stavka 2. ovog Zakona, a iste će organizator volontiranja pribaviti po službenoj dužnosti.

(4) Ugovor o volontiranju može sadržavati i druge sastojke bitne za pojedini specifični oblik volontiranja u određenom vremenskom razdoblju ili na određenom mjestu.

## **Članak 28.**

Ugovor o volontiranju prestaje:

- danom pravomoćnosti odluke o lišavanju poslovne sposobnosti za volonterku ili volontera u slučaju kad su u cijelosti lišeni poslovne sposobnosti;
- danom pravomoćnosti odluke o djelomičnom lišavanju poslovne sposobnosti za volonterku ili volontera koji su djelomice lišeni poslovne sposobnosti kad volontiranje prelazi opseg poslovne sposobnosti volontera ili volonterke ili u slučaju kad zakonska zastupnica ili zastupnik i centar za socijalnu skrb ne daju pisanu suglasnost za nastavak volontiranja;
- smrću volonterke ili volontera;
- kad organizator volontiranja prestane djelovati bez pravnog sljednika;
- istekom roka na koji je ugovor sklopljen ili ispunjenjem ugovornih uvjeta;
- sporazumnim raskidom;
- iz drugih razloga određenima ugovorom o volontiranju;
- u drugim slučajevima određenima ovim Zakonom.

## **Članak 29.**

- (1) Volonterka ili volonter, odnosno njihovi skrbnici ili zakonski zastupnici uvijek mogu jednostrano raskinuti ugovor o volontiranju i prestati volontirati, osim kad bi to izazvalo izravnu i trenutnu štetu organizatoru volontiranja, korisnicima volontiranja ili trećim osobama ukoliko ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Organizator volontiranja može raskinuti ugovor o volontiranju:
  - kad prestane potreba za volontiranjem;
  - kad nije u mogućnosti osigurati uvjete za dalje volontiranje;
  - kad utvrdi da volonterka ili volonter ne ispunjava ugovorene obveze;
  - u slučajevima kršenja dopunskih etičkih pravila donesenih za pojedine oblike volontiranja;
  - u slučajevima predviđenima Kodeksom;
  - kad se ispuni uvjet određen ugovorom o volontiranju.

## **7. PRAVA I OBVEZE VOLONTERA I ORGANIZATORA VOLONTIRANJA**

### **Članak 30.**

- (1) Volonterka ili volonter ima pravo:
  - na pisanu potvrdu o volontiranju;
  - na sklapanje ugovora o volontiranju u pisanu obliku, ako to zatraži;
  - na upoznavanje s Kodeksom i etičkim normama bitnima za pojedini oblik volontiranja;
  - na prikladnu edukaciju s ciljem poboljšanja kvalitete obavljenih aktivnosti i pruženih usluga, a osobito ako to zahtijeva narav volonterskih aktivnosti i usluga koje se pružaju;
  - na stručnu pomoć i podršku tijekom volontiranja;
  - na upoznavanje s uvjetima volontiranja, aktivnostima koje će obavljati, uslugama koje će pružati i pravima koja im pripadaju temeljem ovog Zakona i drugih propisa kao i općih akata organizatora volontiranja, a u slučaju sklapanja usmenog ugovora o tome daje izjavu u pisanu obliku;
  - na naknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi s volontiranjem;

- na primjerene i sigurne uvjete rada u skladu s naravi volonterskih aktivnosti koje obavlja;
- na zaštitnu opremu u skladu s naravi volonterskih aktivnosti koje obavlja i usluga koje pruža;
- upoznati se s opasnostima vezanima uz specifični oblik volontiranja koje obavlja;
- na dnevni odmor u ugovorenom trajanju;
- na zaštitu privatnosti i osobnih podataka;
- sudjelovati u odlučivanju o pitanjima u vezi s volontiranjem sukladno mogućnostima organizatora volontiranja i obliku volontiranja.

(2) Opravdana odsutnost s volontiranja ne može biti razlog za gubitak bilo kojeg prava volontera ili volonterke.

(3) Posebna prava volontera, koja nisu određena ovim Zakonom, mogu se odrediti ugovorom o volontiranju.

### **Članak 31.**

(1) Volonterka ili volonter su obvezni:

- volontirati u skladu sa stručnim propisima i etičkim pravilima, te po primljenim uputama organizatora volontiranja;
- čuvati službenu tajnu i povjerljive i osobne podatke o organizatoru ili korisniku volontiranja;
- odbiti volontiranje koje je suprotno propisima.

(2) Volonterka ili volonter su obvezni izvršavati upute organizatora volontiranja, osim uputa u vezi volontiranja koje su:

- opasne za život i zdravlje volontera ili drugih osoba;
- volonterki ili volonteru moralno neprihvatljive;
- u suprotnosti s ugovorom o volontiranju.

(3) Ako izvršavanje upute može uzrokovati štetu volonterki ili volonteru, korisnicima volontiranja ili trećim osobama, volonterka ili volonter su dužni na to upozoriti organizatora volontiranja.

(4) Volonterka ili volonter ne odgovaraju za prouzrokovanu štetu, ako su prethodno upozorili organizatora volontiranja na moguću opasnost.

### **Članak 32.**

(1) Organizator volontiranja je obavezan:

- poštovati prava volontera;
- izvršiti obveze prema volonterima
- osigurati uvjete za poštovanje prava volontera;
- izdati volonterki ili volonteru pisanu potvrdu o volontiranju te u nju upisati podatke propisane ovim Zakonom;
- osigurati materijale i sredstva za obavljanje volonterskih aktivnosti;
- osigurati isplatu ugovorenih troškova volonterki ili volonteru;
- osigurati volonterki ili volonteru tajnost osobnih podataka i zaštitu privatnosti;
- osigurati druge uvjete i poštovati prava propisana ovim Zakonom.

(2) Organizator volontiranja je obavezan volonterku ili volontera osigurati od profesionalne bolesti i posljedica nesreće na poslu u slučaju:

- volontiranja u uvjetima opasnim za život i zdravlje volonterke ili volontera;
- kad je tako ugovoreno.

### **Članak 33.**

- (1) Organizator volontiranja je dužan izvijestiti Ministarstvo o obavljenim uslugama ili aktivnostima iz članka 3. ovog Zakona.
- (2) Sadržaj izvješća iz stavka 1. ovoga članka, rokove za dostavljanje izvješća i druge podatke bitne za izvješće, propisat će pravilnikom ministrica ili ministar Ministarstva.

#### **Članak 34.**

- (1) Potvrda o volontiranju sadrži: osobne podatke o volonterki ili volonteru, podatke o vremenu volontiranja, edukaciji, kratak opis volonterskih aktivnosti, te ostale specifičnosti pojedinog oblika volontiranja.
- (2) Potvrda o volontiranju, osim podataka iz stavka 1. ovog članka, sadrži i potpis volonterke ili volontera, potpis osobe ovlaštene za zastupanje organizatora volontiranja te pečat organizatora volontiranja kojima se jamči točnost navedenih podataka.
- (3) Potvrda o volontiranju koja sadrži podatke i druge sastavne dijelove iz stavka 1. i 2. ovoga članka je dokaz ugovornog odnosa, bez obzira na oblik u kojemu je ugovor o volontiranju sklopljen.
- (4) Organizator volontiranja može izdavati iskaznice, knjižice i druge dokumente radi dokazivanja volonterskog statusa, a oni se mogu smatrati potvrdom o volontiranju ako sadrže podatke i elemente iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.
- (5) Državljanima Republike Hrvatske koji volontiraju u inozemstvu organizatori volontiranja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj dužni su izdati potvrdu o volontiranju.

#### **Članak 35.**

- (1) Volonterka ili volonter koji za vrijeme volontiranja namjerno ili zbog krajnje nepažnje uzrokuju štetu korisnicima volontiranja, organizatoru volontiranja ili trećim osobama dužni su štetu naknaditi sukladno općim propisima obveznog prava.
- (2) Organizator volontiranja za štetu koju volonterka ili volonter prouzroče korisnicima volontiranja ili trećim osobama za vrijeme volontiranja odgovara po načelu objektivne odgovornosti, osim ako dokaže da su postojali razlozi koji isključuju njegovu odgovornost.
- (3) Organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu korisnici ili korisniku volontiranja ili trećoj osobi ima pravo tražiti obeštećenje od volonterke i/ili volontera, ako se dokaže da su volonterka ili volonter štetu prouzročili namjerno ili iz krajnje nepažnje.

### **8. NADZOR**

#### **Članak 36.**

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, te pojedinačnim aktima, uvjetima i načinom rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba provode inspekcije središnjih tijela državne uprave, svaka u okviru svoje nadležnosti, sukladno posebnim propisima.

### **9. KAZNE NE ODREDBE**

#### **Članak 37.**

- (1) Prekršajnom kaznom od 5000,00 kuna do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj organizator volontiranja koji:
- ne izvrši obveze iz ugovora o volontiranju ili ne sklopi ugovor o volontiranju na način određen ovim Zakonom;
  - ne izvrši obveze iz članka 32. stavka 1. i 2. ovog Zakona;
  - ne izvrši obveze iz članka 33. ovog Zakona ni nakon pisanog zahtjeva Ministarstva;
  - odbije upisati podatke koje je obavezan upisati u potvrdu o volontiranju iz članka 34. ovog Zakona;
  - u potvrdu o volontiranju upiše neistinite podatke.
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznom od 1000,00 kuna do 5000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba organizatora volontiranja.
- (3) Ako su prekršaji iz stavka 1. i 2. ovog članka učinjeni prema maloljetnicima ili osobama potpuno ili djelomice lišenim poslovne sposobnosti iznos novčane kazne se udvostručuje.
- (4) Prekršajnom kaznom od 20.000,00 kuna do 200.000,00 kuna te oduzimanjem ostvarenog profita kaznit će se pravna osoba koja postupa protivno članku 11. ovog Zakona.
- (5) Prekršajnom kaznom od 50.000,00 kuna do 250.000,00 kuna kaznit će se organizator volontiranja koji postupa protivno člancima 12., 13. i 14. ovog Zakona.

## **10. ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Članak 38.**

Na oblike volontiranja koji nisu uređeni ovim Zakonom kao i na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim Zakonom supsidijarno se primjenjuju opći propisi obveznog prava.

### **Članak 39.**

- (1) Članovi Odbora iz članka 21. ovog Zakona imenuju se u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Ministarstvo saziva Odbor na prvu sjednicu u roku od trideset dana od dana imenovanja članova Odbora.
- (3) Odluka iz članka 22. stavka 2. ovog Zakona donosi se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (4) Odbor na prvoj sjednici donosi Poslovnik o radu.
- (5) Pravilnik iz članka 33. ovog Zakona donosi se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (6) Kodeks iz članka 23. ovog Zakona donosi se u roku od tri mjeseca od dana imenovanja članova Odbora.

### **Članak 40.**

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

# OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O VOLONTERSTVU

## I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Volonterstvo je postojalo od samih početaka organiziranja društvenih zajednica te i danas postoji kao aktivnost koja se provodi za opće dobro i koja oživljava najplemenitija stremljenja čovječanstva kao što su zauzimanje za mir, slobodu, mogućnost izbora, sigurnost i pravičnost za sve ljude.

Osnovne su sastavnice definicije volonterstva: dobrovoljnost, obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga bez naknade te obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga za opće dobro. Volonter i/ili volonterka i volontiranje imaju bitnu ulogu u društvu. Volontiranjem građanke i građani pomažu bližnjima i zajednici u kojoj žive, a u isto vrijeme razvijaju vlastitu osobnost, pridonoseći općoj dobrobiti.

U zemljama u kojima je tradicija volontiranja razvijena, kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo ili Njemačka, volonteri su zakonski zaštićeni. Njemačka je zakon kojim se promovira dobrovoljni društveni rad donijela još 1964. Tijekom posljednjih godina brojne su države prepoznale važnost pravnog reguliranja volonterstva (Španjolska 1996., Portugal 1998., Brazil 1998., Francuska 2001., Italija 1991., SAD 1997. i 2001., a nakon toga i Poljska, Češka, Mađarska, Slovenija, Latvija, Litva i dr.) te su to područje odlučile regulirati kroz nacionalna zakonodavstva i međunarodne sporazume i akte.

Definicija pojma "volontiranje" u zemljama EU kreće se od "aktivnosti koja zahtijeva korištenje vremena bez naknade" preko "osobne spontane aktivnosti" do "dobrovoljnog rada". Slijedom te definicije različito se propisuje i pravni položaj volontera.

Zajednička je odrednica zemljama koje su donijele zakone o volonterstvu propisivanje sljedećih prava:

- promicanje volonterstva kao aktivnosti od općega društvenog značaja;
- omogućavanje dugotrajnog i transnacionalnog volontiranja mladih;
- osiguranje naknade troškova koji nastaju volontiranjem;
- omogućavanje osiguranja od ozljede;
- definiranje prava i donošenje etičkog kodeksa volontera.

Preporukom Vijeća Europe No. R (94) 4 preporučuje se državama da definiraju volontiranje na nacionalnoj razini, naglašavajući njegove obrazovne aspekte i značaj za društvo. Preporukom Vijeća Europe 1496 (2001.) "Poboljšanje položaja i uloge volontera u društvu" prepoznaje se uloga i vrijednost volonterstva, traži se prepoznavanje i ukidanje svih prepreka koje mogu spriječiti osobu u volonterskim aktivnostima te usvajanje i promicanje političkih i zakonodavnih rješenja koja će poticati volontiranje. Vijeće Europe je donijelo i niz dokumenta, kao što je Europska konvencija o promicanju transnacionalne i dugotrajne volonterske službe mladih (ETS br. 175), kojom se dodatno promiče transnacionalno volontiranje mladih od 18. do 25. godine. UN je 2001. godinu proglasio Međunarodnom godinom volontera (Dokument 8917), a 5. prosinca je proglašen Međunarodnim danom volontera te su pokrenute razne inicijative za promicanje volonterstva. Rezolucija Opće skupštine UN-a 56/38 (2002.) preporučuje državama stvaranje "poticajnih fiskalnih, zakonskih i drugih okvira, uključujući one koji se odnose na organizacije koje se bave volontiranjem" kroz uvođenje poticajnog zakonodavstva, poreznih olakšica i subvencija te olakšavanje stvaranja partnerskih odnosa u vezi s volontiranjem u civilnom društvu.

U Republici Hrvatskoj se volontiranje javljalo u različitim oblicima, od tradicijskih običaja uzajamne pomoći do organiziranog djelovanja zajednice u kriznim razdobljima. Organizirana se pomoć provodila kroz djelovanje humanitarnih i dobrotvornih udruženja,

koja su se organizirala u sklopu vjerskih zajednica, političkih stranaka ili su se građani sami organizirali kad su se javile određene potrebe u društvu. Uz humanitarna udruženja, kao što su Hrvatski Crveni križ i Hrvatski Caritas, organizirala su se i udruženja radnika i omladine, izviđači, dobrovoljna vatrogasna društva te radne akcije kao način pomoći u rješavanju aktualnih problema u društvu. Samostalnošću Republike Hrvatske razvija se volontiranje vezano uz organizacije i inicijative civilnog društva. Najprije se razvija volontiranje vezano uz humanitaran rad i pomoć stradalnicima Domovinskog rata, a kasnije se razvijaju i ostale aktivnosti s ciljem zadovoljavanja različitih potreba i interesa građanki i građana.

Različite institucije i organizacije na nacionalnoj i regionalnoj razini pokrenule su inicijative i aktivnosti usmjerene na razvoj volonterstva u Hrvatskoj. Održane su dvije nacionalne konferencije o volonterstvu (Cavtat, 2004. i Trogir, 2005.), a u Cavtatu je 2004. održana i europska voloneterska konferencija. Doprinos razvoju volonterstva daju od kraja devedesetih volonterski centri u četiri najveća grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek) te druge civilne inicijative, udruge i projekti, kao što je organiziranje Dana volontera u Splitu, koji su u 2006. održani po deveti put. U posljednjih šesnaest godina u Hrvatskoj su provedena četiri veća istraživačka projekta vezana uz volontiranje. Rezultati istraživanja pokazuju da su stavovi prema volontiranju načelno pozitivni, ali ispitanice i ispitanici rijetko stvarno i volontiraju. Prema navedenim istraživanjima, udio ispitanica i ispitanika koji volontiraju kreće se između 5% i 10%. Rezultati ukazuju na to da su se određene društvene skupine (žene, mladi i obrazovanije osobe te osobe koje su nešto zadovoljnije vlastitim životnim standardom od prosjeka) spremnije uključiti u društveno korisne aktivnosti. Sažeti rezultati svih spomenutih istraživanja upućuju na zaključak da se volontiranje samo deklarativno i u nedovoljnoj mjeri prepoznaje kao aktivnost od općeg dobra te da su građanke i građani rijetko uključeni u organizirane oblike volontiranja. Međutim, ne postoje potpuno pouzdani pokazatelji na osnovi kojih bi se procijenio trenutni broj i struktura volontera u Republici Hrvatskoj, iako postoje različiti pokazatelji da brojne organizacije civilnog društva svoj razvoj zahvaljuju upravo volonterkama i volonterima. Ako se pretpostavi da je volontiranje vezano uz organizacije civilnog društva, onda podaci o broju i djelovanju tih organizacija donekle pokazuju stupanj razvijenosti volonterstva u Republici Hrvatskoj. Stupanjem na snagu Zakona o udrugama, 11. listopada 2001., uređuje se osnivanje, registracija, pravni položaj i prestanak postojanja udruga sa svojstvom pravne osobe. Prema podacima iz Središnjega državnog ureda za upravu o udrugama registriranim na području Republike Hrvatske, od 27. rujna 2006., u Republici Hrvatskoj su registrirane 30.392 udruge i 124 stranih udruga. Najveći je broj organizacija civilnog društva u Hrvatskoj registriran u području športa i rekreacije, ali ne postoje podaci o tome koliki broj udruga obavlja aktivnosti od općeg dobra, jer zakonski nije jasno definirano ni koje su to aktivnosti. Nije moguće utvrditi ni koliki je broj udruga trenutno aktivan niti koliko one u svoj rad uključuju volontere, ali je upravo nedostatak točnih podataka o volonterstvu jedan od pokazatelja da se ovoj dobrovoljnoj aktivnosti, kojom se značajno može pridonijeti dobrobiti osobe i zajednice, ne posvećuje dovoljna pozornost.

Iz prikaza provedenih istraživanja i podataka o volonterstvu u Republici Hrvatskoj nameće se zaključak da je potrebno posvetiti veću pozornost uklanjanju postojećih zapreka i stvaranju društvenog okruženja poticajnog za volontiranje. Pritom je zakonodavni okvir važan, ali nikako ne i jedini dio širega društvenog konteksta koji određuje razvijanje volonterstva pojedine države.

Da bi se osiguralo društveno okruženje povoljno za razvoj volonterstva te spriječile moguće zlouporabe potrebno je pravno urediti položaj svih pravnih i fizičkih osoba uključenih u volontiranje. U Hrvatskoj, međutim, ne postoji jasan pravni okvir koji bi uredio volontiranje. Pojedine volonterske aktivnosti su djelomično uređene nizom odvojenih zakona. Status dobrovoljnih vatrogasaca je uređen Zakonom o vatrogastvu. Status organizacija osnovanih s ciljem prikupljanja i raspodjele humanitarne pomoći reguliran je

Zakonom o humanitarnoj pomoći. Poseban status Hrvatskoga Crvenog križa uređen je Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu. Brojna pitanja su ostala neriješena pa se može reći da postojeći pravni okvir ne djeluje poticajno za volontiranje.

Inicijativom Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske osnovan je Nacionalni odbor za razvoj volonterstva (sastavljen od 23 predstavnika/ice javnog, poslovnog i neprofitnog sektora) kao radno tijelo Savjeta za razvoj civilnog društva. Nacionalni odbor za razvoj volonterstva je pripremao prijedlog Zakona o volonterstvu, koji je tijekom 2004. preuzelo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao nositelj izrade tog Zakona.

U Republici Hrvatskoj je potrebno društveno verificirati volonterstvo te regulirati pitanje volontiranja u skladu s načelima i propisima EU, jer i dalje postoji značajan jaz između stanja u praksi (gdje volontiranje postoji) i normativnog stanja (volontiranje se pravno ne uređuje, nego ga se u praksi tolerira).

Dosadašnji propisi Republike Hrvatske, uglavnom s područja radnog prava, omogućuju neplaćeno stručno osposobljavanje koje se u Zakonu o radu naziva volonterskim radom.

Pri stvaranju ovog Zakona bilo je potrebno razgraničiti volontiranje, u smislu ovog Zakona, od tzv. volonterskog rada predviđenog člankom 37. Zakona o radu.

Pri pravnom uređenju volontiranja javljaju se dva temeljna pitanja: a) opseg (obuhvat) regulative i b) uravnoteženje potrebe za poticanjem volontiranja te potrebe zaštite radnika i osoba koje traže zaposlenje.

Pri zakonskom uređenju volontiranja nije nužno, niti preporučljivo, urediti sve moguće oblike volontiranja te svaka regulacija volontiranja treba uzeti u obzir veliku različitost mogućih oblika volontiranja. Posebno treba voditi računa o tome da reguliranje jednog ili nekoliko oblika volontiranja nikad ne smije zabraniti niti otežati ostale oblike volontiranja. Volontiranje može imati dva osnovna oblika: a) formalno (organizirano) sudjelovanje u projektima koje zahtijeva posebnu zakonsku regulaciju i b) neformalno volontiranje izolirane i sporadične prirode (npr. pomaganje susjedu). Ovaj Zakon uređuje samo organizirano ili formalno volontiranje temeljem ugovora o volontiranju. Nadalje, ovaj Zakon uređuje samo dvostrano volontiranje – volontiranje temeljem ugovora gdje se jedna strana (volonter i/ili volonterka) obvezuje volontirati za drugu stranu (organizator volontiranja). Osim dvostranog volontiranja, postoji i jednostrano (izvan ugovorno) volontiranje – kad korisnici volonterskih usluga nisu svjesni da se te usluge za njih obavljaju. U pravnom prometu javljaju se razni oblici neformalnog ili jednostranog volontiranja koji se podvode pod odredbe Zakona o obveznim odnosima. Jedna od najosjetljivijih dilema pravnog uređenja volontiranja jest ravnoteža između potrebe zaštite prava radnika i osoba koje traže zaposlenje te potrebe poticanja volontiranja. Ovaj Zakon to pitanje rješava tako da kao potencijalne organizatore volontiranja isključuje fizičke osobe i profitne pravne osobe (trgovačka društva, zadruga i sl.). Mogućnost da organizator volontiranja bude državno tijelo i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uključena je u ovaj Zakon zbog toga što pojedina državna i lokalna tijela mogu omogućiti volontiranje, prije svega, građankama i građanima koji žele upoznati način djelovanja državnih i lokalnih institucija ili im pridonijeti vlastitim sudjelovanjem, što je uobičajena praksa u svijetu. Također je ovim Zakonom dopušteno da organizatori volontiranja budu javne ustanove. Ostale pravne osobe ne mogu biti organizatori volontiranja. Razlog tome je zaštita od zlouporabe odredaba Zakona o radu. Veća je vjerojatnost da će te propise zlouporabiti pravne osobe čiji je glavni cilj stjecanje dobiti. Iako to nije pravilo u svakom pojedinom slučaju, u stvaranju ravnoteže između interesa za omogućavanje i poticanje volontiranja i prevencije zlouporabe radno-pravnih propisa, te uzimajući u obzir sadašnje pravno i društveno okruženje u Hrvatskoj, predlagatelj Zakona opredijelio se za opisano rješenje. Treba istaknuti da to ne znači da je volontiranje u profitnom sektoru zabranjeno. Riječ je samo o tome da se takvi oblici volontiranja ne uređuju ovim Zakonom.



Važno pitanje koje se regulira ovim Zakonom jest i volontiranje osoba mlađih od 18 godina. Maloljetnim osobama je potrebno omogućiti aktivno sudjelovanje u društvenim procesima te rast i razvoj vlastite osobnosti i socijalizaciju kroz pružanje prigoda za osobni doprinos i humanitarno djelovanje, ali ih je pritom važno zaštititi od iskorištavanja.

U vezi s pitanjem stranih volontera, ovim je Zakonom zauzeto stajalište kako je potrebno promicati volontiranje državljana Republike Hrvatske izvan granica Republike Hrvatske i volontiranje stranih volontera u Republici Hrvatskoj zbog pozitivnih učinaka koje ono ima i na volontera i na lokalnu zajednicu u kojoj osoba volontira. Međunarodnim volontiranjem se potiče upoznavanje drugih kultura, međusobno razumijevanje i uvažavanje različitosti što je u skladu s tendencijama zakonodavstva Europske unije. Strani volonteri nisu do donošenja ovog Zakona mogli dobiti dozvolu privremenog boravka iz osnove volontiranja, dakle nisu mogli boraviti u Republici Hrvatskoj i volontirati dulje od tri mjeseca. Ovaj im Zakon omogućuje boravak radi volontiranja, sukladno Europskoj konvenciji o promicanju transnacionalne i dugotrajne volonterske službe mladih. Navedenu Konvenciju Republika Hrvatska još nije ratificirala, ali Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, sukladno Operativnom planu djelovanja za 2006. i 2007. godinu Nacionalnog programa djelovanja za mlade, predviđa pokretanje postupka potpisivanja i ratifikacije Konvencije do 2007.

Pitanje odgovornosti za eventualnu štetu učinjenu korisniku volontiranja i/ili trećim osobama koja nastane tijekom volontiranja postaje sve aktualnije s obzirom na rast volonterskog angažmana te na činjenicu da dobra volja nužno ne znači i stručnost, odnosno da određene poslove treba kvalitetno obavljati bez obzira na to obavljaju li se za plaću ili na volonterskoj osnovi. Također je potrebno urediti druga bitna pitanja vezana uz volontere i volontiranje, kao što su: ugovorni odnosi (iz kojih proistječu prava i obveze) između volontera i/ili volonterke i organizatora volontiranja, naknadu troškova, način donošenja etičkog kodeksa volontera i slično.

Zakonom o volontiranju su definirani pojmovi: "volontiranje", "volonter", "organizator volontiranja", "korisnik volontiranja" i slično. Razlog uporabe pojma latinskog korijena "volonter" je taj što se taj pojam već dugo primjenjuje u hrvatskoj jezičnoj praksi za označavanje aktivnosti reguliranih ovim Zakonom, dok drugi mogući pojmovi, primjerice dragovoljac, u svakodnevnom govoru uglavnom imaju drukčije značenje.

Donošenjem Zakona o volontiranju Republika Hrvatska šalje jasnu poruku da je volontiranje ne samo dopušteno već i društveno prepoznato kao aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja pridonosi općoj dobrobiti te da će Republika Hrvatska poticati volontiranje. Međutim, da bi i u praksi stvarno razvili volontiranje, nužno je donijeti provedbene propise koji će omogućiti primjenu odredaba ovog Zakona, kao i druge mjere i programe kojima će se pružati stalna podrška razvoju volonterstva.

## II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

**Člankom 1.** ovog Zakona se uređuju osnovni pojmovi, načela i uvjeti volontiranja, prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja, sklapanje ugovora o volontiranju, donošenje Etičkog kodeksa volontera, izdavanje potvrde o volontiranju te nadzor nad izvršenjem ovog Zakona.

**Člankom 2.** ovog Zakona ističe se važnost volontiranja kao aktivnosti od interesa za Republiku Hrvatsku te da je ulogu i značaj volontiranja potrebno prenijeti djeci i mladima kroz školovanje u odgojno-obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske.

**Člankom 3.** se određuje pojam volontiranja i pojam dugotrajnog volontiranja u smislu ovog Zakona.

**Člankom 4.** se određuje da se ovaj Zakon primjenjuje na volontiranje iz članka 3. u dijelu u kojem ono nije određeno posebnim propisima.

**Člankom 5.** se određuje koje se aktivnosti ne smatraju volontiranjem u smislu ovog Zakona.

**Člankom 6.** se određuje pojam volonterke ili volontera i maloljetne volonterke ili volontera.

**Člankom 7.** se određuje tko može biti organizator volontiranja.

**Člankom 8.** se određuje pojam korisnice ili korisnika volontiranja.

**Člankom 9.** se propisuje zabrana diskriminacije volontera i korisnika volontiranja

**Člankom 10.** se propisuje zaštita korisnika volontiranja, osobito zaštita djece, osoba s invaliditetom, osoba s teškoćama u razvoju, starih i nemoćnih osoba, bolesnih osoba ili osoba koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti.

**Člankom 11.** je propisana zabrana iskorištavanja volontera radi stjecanja ili povećanja profita te je zabranjeno volontiranje kojim se zamjenjuje rad koji obavljaju radnici zaposleni u skladu sa Zakonom o radu i volontiranje u trajanju 40 sati tjedno kroz razdoblje dulje od šest mjeseci.

**Člancima 12. i 13.** se osigurava posebna dodatna zaštita maloljetnim volonterima. Maloljetne osobe s navršenih 15 godina i starije mogu sklopiti ugovor o volontiranju i volontirati samo uz pisanu suglasnost zakonske zastupnice ili zastupnika, a osobe mlađe od 15 godina mogu biti uključene u odgojno-obrazovne volenterske aktivnosti koje pridonose njihovom razvoju i socijalizaciji, uz uvjet da je organizator volontiranja odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga pravna osoba koja organizira volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe, uz suglasnost nadležnih tijela državne uprave, odgojno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne skrbi.

**Člankom 14.** se propisuje dodatna zaštita volontera djelomice lišenih poslovne sposobnosti.

**Člankom 15.** se definira načelo besplatnosti volontiranja i propisuje da volonterka ili volonter ne može volontiranje uvjetovati ispunjenjem neke činidbe (davanja, činjenja, propuštanja ili trpljenja) ili stjecanjem imovine, novčane nagrade ili koristi. U 2. stavku se

određuje koje se novčane naknade troškova volontiranja ne smatraju novčanom nagradom ili imovinskom koristi.

**Člankom 16.** se određuje da volontiranje mora biti dobrovoljno i solidarno obavljanje aktivnosti ili usluga slobodnom voljom volonterke i/ili volontera.

**Člankom 17.** se propisuje volontiranje stranaca u Republici Hrvatskoj i državljana Republike Hrvatske u inozemstvu.

**Člankom 18.** se određuje da je tijelo nadležno za primjenu ovog Zakona središnje tijelo države uprave u čijem je djelokrugu međugeneracijska solidarnost (u daljem tekstu: Ministarstvo) te se određuje koje poslove Ministarstvo obavlja.

**Člankom 19.** se određuje osnivanje Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva (u daljem tekstu: Odbor) kao savjetodavnog tijela Vlade Republike Hrvatske te se određuje da je rad Odbora javan i propisuju se aktivnosti Odbora.

**Člankom 20.** se određuju neposredni suradnici Odbora.

**Člankom 21.** se određuje da Odbor ima 19 članova te se propisuju tijela ili organizacije koji predlažu članove Odbora ili iz kojih dolaze članovi Odbora.

**Člankom 22.** se propisuje da se članovi Odbora imenuju na rok od dvije godine te da ne primaju naknadu za svoj rad, već isključivo za troškove. Određuje se da članovi Odbora biraju predsjednicu ili predsjednika i potpredsjednicu ili potpredsjednika iz svojih redova te da Odbor donosi Poslovnik o radu i Akcijski plan djelovanja za vrijeme trajanja mandata. Stavkom 2. se propisuje da kriterije za izbor i način izbora nezavisnih stručnjaka i predstavnika organizacija civilnog društva za članove Odbora određuje odlukom Vlada Republike Hrvatske.

**Člankom 23.** se propisuje način donošenja Etičkog kodeksa volontera (u daljem tekstu: Kodeks).

Stavkom 6. ovog članka se određuje da svaki organizator volontiranja može donijeti vlastita etička načela koja proistječu iz njegove djelatnosti, a koja nisu u suprotnosti sa Kodeksom, temeljnim načelima volontiranja iz ovoga Zakona, te domaćim i međunarodnim propisima koji uređuju volontiranje. Stavak 6. priznaje već postojeću praksu prema kojoj organizatori volontiranja donose etičke kodekse sukladno vlastitim specifičnostima.

**Člankom 24.** se određuje dodjeljivanje Državne nagrada za volontiranje (u daljem tekstu: nagrada) kao najvišeg priznanja što ga Republika Hrvatska dodjeljuje za volontiranje, doprinos promicanju volonterstva i druge volonterske aktivnosti.

**Člancima 25. i 26.** se određuje način ugovora o volontiranju.

**Člankom 27.** se definiraju sastojci ugovora o volontiranju.

**Člankom 28.** se određuje prestanak, a **Člankom 29.** raskid ugovora o volontiranju.

**Člankom 30.** se određuju prava volontera.

**Člankom 31.** se određuju obveze volontera.

**Člankom 32.** se određuju obveze organizatora volontiranja.

**Člankom 33.** se propisuje kako je organizator volontiranja obvezan dostaviti Ministarstvu godišnje izvješće o aktivnostima organiziranja volontiranja te se određuje sadržaj izvješća, rokovi za dostavljanje i ostali podaci bitni za izvješće.

**Člankom 34.** se određuju nužni elementi i drugi podaci koje sadrži potvrda o volontiranju. Stavkom 3. ovog članka se propisuje da je potvrda o volontiranju, koja sadrži podatke i elemente iz stavka 1. i 2. ovoga članka, dokaz ugovornog odnosa, bez obzira na oblik u kojem je ugovor o volontiranju sklopljen.

Stavkom 4. ovog članka se propisuje da organizator volontiranja može izdavati svoje iskaznice, knjižice i druge dokumente koji trebaju sadržavati podatke i elemente iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kako bi se smatrali potvrdom o volontiranju. Ova odredba uvažava postojeće stanje prema kojem postoje različiti oblici potvrda o volontiranju koje izrađuju različiti organizatori volontiranja i koji, uz opće podatke, prikazuju i specifičnosti pojedinih oblika volontiranja.

Stavkom 5. ovog članka se propisuje da su državljanima Republike Hrvatske koji volontiraju u inozemstvu organizatori volontiranja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj dužni izdati potvrdu o volontiranju.

**Člankom 35.** se određuje odgovornost i naknada štete ako ju uzrokuje volonter.

**Člankom 36.** se određuje obavljanje upravnoga i inspekcijskog nadzora.

**Člankom 37.** se određuju prekršajne kazne za nepoštovanje odredaba ovog Zakona.

**Člankom 38.** se određuje da se na oblike volontiranja koji nisu uređeni ovim Zakonom, kao i na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim Zakonom, supsidijarno primjenjuju opći propisi obveznog prava.

**Člankom 39.** se određuju rokovi za donošenje Odluke o kriterijima za izbor i način izbora nezavisnih stručnjaka i predstavnika organizacija civilnog društva za članove Odbora, imenovanje članova Odbora, saziv prve sjednice Odbora i izradu pravilnika o godišnjem izvješću organizatora volontiranja. U stavku 4. ovog članka se određuje da Odbor na prvoj sjednici donosi Poslovnik o radu, a određeno je da će Odbor donijeti Kodeks u roku od tri mjeseca od dana imenovanja Odbora.

**Člankom 40.** određuje da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

### **III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA**

Provođenje odredaba Zakona o volonterstvu financirat će se iz sredstava Državnog proračuna s pozicije Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 1522 Program međugeneracijske solidarnosti.

Za provođenje ovog Zakona u 2007. godini je osigurano 100.000,00 kn, a isti je iznos potrebno osigurati i sljedećih godina.

Očekivani troškovi odnose se na:

- putne i ostale troškove za djelovanje Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva;
- uredske troškove i druge materijalne rashode potrebne za djelovanje Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva i za djelovanje službenica i/ili službenika Ministarstva vezano uz ovaj Zakon;
- troškove obrade podataka iz izvješća organizatora volontiranja;
- troškove izrade i dodjeljivanja Državne nagrade za volontiranje.

Mogući su dodatni troškovi promicanja volonterstva kroz tiskane materijale i medije te troškovi pokretanja programa za razvoj volonterstva, ali oni nisu vezani uz sam Zakon o volonterstvu već uz moguće dalje aktivnosti Republike Hrvatske na promociji volonterstva.

Sufinanciranje provedbe ovog Zakona moguće je iz sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske (osobito u vidu administrativno-tehničke podrške) i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

Pojedina tijela i ustanove su i dosad osiguravala sredstva za projekte i programe organizacija civilnog društva kojima se organizira i promiče volonterstvo te se preporučuje da to nastave činiti.

### **IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE**

Hrvatski sabor je zaključkom s 23. sjednice, 24. studenoga 2006. godine prihvatio Prijedlog zakona o volonterstvu te uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme konačnog Prijedloga zakona.

O Prijedlogu zakona su raspravljali Odbor za obitelj, mladež i šport, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Odbor za zakonodavstvo, Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Uvažavajući primjedbe i prijedloge iznesene u saborskoj raspravi, izmijenjeni su sljedeći članci Prijedloga zakona o volonterstvu:

Predlagatelj je temeljem primjedbi saborskog zastupnika Mate Arlovića izmijenio članke 18. 22., 26., i 29. Prijedloga zakona, u smislu poboljšanja teksta.

Temeljem primjedbe saborske zastupnice Marije Lugarić u članku 2. dodan je stavak 2. koji se odnosi na potrebu prenošenja značaja volontiranja djeci i mladima kroz odgojno obrazovni rad, a također je izmijenjen članak 3. stavak 2. na način da je određeno da se ovaj zakon primjenjuje na obavljanje usluga ili aktivnosti čije je obavljanje organizirano na način određen ovim Zakonom.

Primjedba saborskog zastupnika Mate Arlovića u svezi članka 4. stavak 3. i 4. Prijedloga zakona je prihvaćena na način da je sastavljen novi tekst u članku 4. Konačnoga prijedloga zakona.

Na temelju prihvaćenih primjedaba saborske zastupnice Marije Lugarić i saborskog zastupnika Mate Arlovića promijenjen je tekst članka 10. Konačnog prijedloga zakona na način da je propisana zabrana volontiranja osobama kojima traje sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti ili zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti koja je u vezi s djelatnosti volontiranja, osobama pravomoćno osuđenima za kazneno djelo protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv braka, obitelji i mladeži te osobama kojima je izrečena prekršajno pravna sankcija propisana Zakonom o zaštiti nasilja u obitelji i to u svim oblicima volontiranja kojim se pružaju usluge djeci, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim ili nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomično lišene poslovne sposobnosti.

Uvažava s primjedba saborske zastupnice Marije Lugarić u svezi volontiranja maloljetnih osoba na način da su u Konačnom prijedlogu Zakona određeni stroži uvjeti za volontiranje maloljetnih osoba.

Prihvaćena je primjedba saborskog zastupnika Mate Arlovića koja se odnosi na zaključenje ugovora o volontiranju usmenom obliku iz članka 26. Prijedloga Zakona te je određeno da organizator volontiranja u tom slučaju mora izdati pisanu potvrdu.

Primjedba saborskog zastupnika Mate Arlovića da su u članku 4. stavak 3. i 4. kontradiktorni je prihvaćena, te je članak 4. izmijenjen i postaje članak 5. Konačnog prijedloga Zakona.

Prihvaćena je primjedba saborskog zastupnika Mate Arlovića u svezi članka 18. te je članak podijeljen tako da stavci 5., 6., 7., 8. i 9. postaju novi članak Konačnog prijedloga Zakona.

Temeljem primjedbe saborske zastupnice Doroteje Pešić Bukovac izmijenjen je članak 15. stavak 2. alineja 8 te je određen džeparac za putovanja isplaćen volonterima, uz uvjet da iznos džeparca ne premašuje iznos dnevnica propisanih za državne službenike. mijenja se Predlagatelj je prihvatio prijedlog saborskog zastupnika Dragutina Lesara da se u članku 11. Prijedloga Zakona umjesto „zakonskog zastupnika“ koristi izraz „organizator volontiranja“.

Temeljem primjedbe saborske zastupnice Doroteje Pešić Bukovac, izmijenjen je članak 21. stavak 2 Prijedloga Zakona u dijelu koji se odnosi na broj nezavisnih stručnjaka Predlagatelj je prihvatio primjedbu saborskog zastupnika Željka Peceka o nedostatnim sredstvima za primjenu Zakona te je iznos povećan na 100.000,00 kuna godišnje.

**V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO ILI IH JE DJELOMIČNO PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM**

Prijedlog saborskog zastupnika Mate Arlovića da se uvede jedan izborni predmet u osnovnu školu ili osmisli neki drugi oblik edukacije o volonterstvu kao društveno i individualno korisnom radu prihvaćen je djelomično budući da je u članku 2. Konačnog prijedloga Zakona dodan novi stavak (2).

Pitanje saborskog zastupnika Mate Arlovića treba li Zakonom regulirati ono volonterstvo koje je regulirano kao humanitarni rad posebnim zakonom je riješeno na način kako je to određeno člankom 4. Konačnog prijedloga Zakona.

Primjedba saborskog zastupnika Slavena Letice u vezi s nazivom Zakona nije prihvaćena budući da se pojam latinskog korijena „volonter“ već dugo primjenjuje u hrvatskoj jezičnoj praksi za označavanje aktivnosti reguliranih ovim Zakonom, dok drugi mogući pojmovi, primjerice dragovoljac, u svakodnevnom govoru imaju sasvim drukčije značenje.

Primjedba saborskog zastupnika Mate Arlovića koja se odnosi na osiguranje volontera ne može se prihvatiti u cijelosti budući da bi to bitno povećalo cijenu rada volontera ali je Konačnim prijedlogom Zakona određeno obvezno osiguranje u slučaju volontiranja koje je opasno za život i zdravlje volontera.

Saborska zastupnica Dorotea Pešić Bukovac predložila je da se na razini gradova formiraju volonteri centri gdje bi se evidentirali volonteri. Predlagatelj smatra da je potrebno steći bolji uvid u volontiranje na državnoj razini što predviđa i Nacionalna strategija za stvaranje povoljnog okruženja za razvoj volonterstva. Organizatori volontiranja djeluju lokalno a volonteri centri postoje u četiri grada (Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu), a Konačni prijedlog Zakona ne priječi formiranje volonteri centara i u drugim gradovima.

Ista zastupnica predložila je izmjenu određenog postupka i načina imenovanja članova Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, na način da se preuzme model izbora za članove Savjeta za razvoj civilnog društva. Konačni prijedlog Zakona ne isključuje tu mogućnost već predviđa da će kriteriji za izbor biti određeni odlukom Vlade RH.